

**“Bayrakları bayrak yapan üstündeki kandır,
Toprak, eğer uğruna ölen varsa vatandır.”**

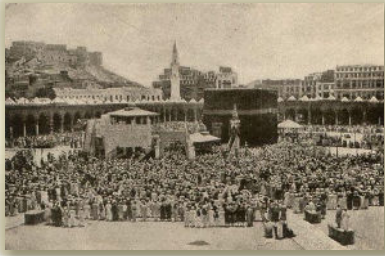
İnsanlar fert olarak bir meskene, oturacakları bir yuvaya muhtaç oldukları gibi millet olarak da **bir vatana muhtaçtırlar**. Evsiz barksız insanların dünyada huzur içerisinde yaşamaları mümkün olmadığı gibi, vatansız insanların da huzur ve saadet içerisinde yaşamaları mümkün değildir. Onun için dilimizde: **"Allah kimseyi dünyada vatansız, ahirette imansız etmesin."** denilmiştir.

Milletler, dünyada huzur, saadet ve güven içerisinde yaşayabilmeleri için mutlaka bir vatana muhtaç oldukları gibi, dinlerini rahatça yaşayabilmeleri, ibadet ve taatlarını serbestçe yapabilmeleri, çocuklarını istedikleri şekilde eğitebilmeleri için de bir vatana muhtaçtırlar. Onun içindir ki şair Namık Kemal: **İnsan vatanını sever, çünkü hürriyeti, rahatı, hakkı ve menfaati vatan sayesinde kaimdir."** der.

Asr-ı saadette Peygamber Efendimiz ve ilk müslümanlar, Mekke'de müşriklerin şiddetli eza ve cefalarına, insanlık dışı baskı ve zulümlerine maruz kalıp dinlerinin emirlerini rahatça yerine getiremedikleri, ibadetlerini serbestçe yapamadıkları için Medine'ye hicret edip orayı ikinci bir vatan edinmişlerdir. Asıl vatanları olan Mekke'ye de sevgi ve özlemleri de devam etmiştir.

Sevgili Peygamberimiz Mekke'den Medine'ye hicret ederken devesini Hazvire mevkiinde durdurarak Mekke'ye mahzun mahzun bakar ve:

"-Vallahi sen Allah'ın yarattığı yerlerin en hayırlı, Allah katında en sevgili olanısın. Senden çıkarılmamış olsaydım çıkmazdım. Bana senden daha güzel, daha sevgili yurt yoktur. Kavmin beni, senden çıkarmamış olsaydı çıkmaz, senden başka bir yerde yurt yuva tutmazdım" demiştir. Bunun üzerine yüce Allah Peygamber Efendimize şöyle vahyetmiştir: "Elbette o Kur'an'ın tebliğini üzerine farz kılan Allah, seni yine döneceğin yere döndürecektir." (Kasas, 85) Bir tefsire göre döneceği yerden maksad Mekke'dir. Gerçekten

Peygamber Efendimiz ve ashapı hicretin sekizinci yılında Mekke'ye dönerek, fethetmişlerdir.

Vatan doğup büyüyen ve üzerinde yaşanan toprak parçasıdır. Vatan görünüşte sade bir toprak parçasıdır. Fakat alelade, sıradan bir toprak parçası değildir. Bir milletin hakim olarak üzerinde yaşadığı, hakimiyet kurduğu, barındığı, gerekirse uğruna canını feda edeceği toprak parçasıdır. Yurt da aynı anlamdadır. Mübarek vatanımızın her karış toprağı şehid kanlarıyla yoğrulmuştur. Şair Necmettin Hail ONAN ne güzel söylemiştir:

**Dur yolcu! Bilmeden gelip bastığın
Bu toprak, bir devrin battığı yerdir.
Eğil de kulak ver: Bu sessiz yığın,
Bir vatan kalbinin attığı yerdir.**

**Bu ıssız gölgesiz yolun sonunda,
Gördüğün bu tümsek, Anadolu'nda
İstiklal uğruna, namus yolunda
Can veren Mehmed'in yattığı yerdir.**

Milletleri ayakta tutan ve o fertler arasındaki birlik ve beraberliği sağlayan ahlâkî değerlerden biri de hiç şüphesiz vatan sevgisidir.

Herkes vatanını sever. Bu duygu fitrîdir, insanın içinde yaratılıştan vardır. Vatanını seven kimseye vatansever, vatanperver denir. Vatan sevgisi övünülecek bir şeydir. Onun için herkes vatanını sevmekle övünür, iftihar eder. Vatanını sevmeyen kimselere kötü gözle bakılır, hatta vatan hâini denilir. İnancılı kimse mutlaka vatanını sever ve inancını vatanına hâkim kılmaya çalışır. Bülbülü altın kafese koymuşlar "**Ah vatanım**" demiş. Sormuşlar: Vatanın neresi? "**Bir çalının dalı**" demiş.

Vatanı Korumak

İnsanların bir vatana sahip olmaları kolay değildir. Sahip olduktan sonra onu korumak daha da zordur. Atalarımız vatanımızı korumak için tarih boyunca her türlü fedakarlığa katlanmışlar, binlerce şehit vermişlerdir. Adeta her karış toprağını şehit kanıyla sulamışlardır. Merhum Mehmet Akif bir dörtlüğünde bu gerçeği şöyle ifade eder:

*Bastiğın yerleri toprak diyerek geçme, tanı,
Düşün altında binlerce kefensiz yatanı,
Sen şehit oğlusun incitme yazıktır atanı
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.*

"Ben vatanımı seviyorum, vatanperverim, gibi sadece kuru iddialarla vatan sevgisi olmaz. Vatanını seven onu korumaya çalışır, her türlü düşmana karşı savunur. Vatanına sahip çıkar, gerektiğinde canını feda eder. Şairin dediği gibi bilir ki:

*Sahipsiz olan vatanın batması haktır,
Sen sahip olursan bu vatan batmayacaktır.*

Yukarıda da belirtildiği gibi vatan bir toprak parçasıdır, ama her toprak parçası vatan değildir. Şair Abdülhak Hamid'in der ki: Vatanını seven, ona hizmet eder ve bununla övünür, iftihar eder. Hz. Ali: "**Şahsınıza kötülük eden bir düşmanı affediniz. Lakin vatanınıza ve milletinize kötülük eden bir kimseyi asla affetmeyiniz.**" der. Süleyman Nazif: "**Vatan sıhate benzer, değeri kaybedilince anlaşılır**" der.

Türklerde Vatan Sevgisi

Yurt edinmede, devlet kurmada mâhir olan şanlı ecdadımız, üzerinde yaşadığımız Anadolu topraklarını kanlarını ve canlarını feda ederek vatan edinmişler, asırlarca İslam'ın bayrağını burada dalgalandırmışlardır. Sonra da edindikleri bu vatani canlarından aziz bilmişler, korumak için her türlü fedakarlığa katlanmışlardır. Mehmet Akif Ersoy ne güzel ifade etmiş:

*Zannetme ki ecdadın asırlarca uyudu,
Nereden bulacaktın o zaman eldeki yurdu?
Üç kıtada yer yer kanayan izleri şâhid,
Dinlenmedi bir gün o büyük şanlı mücahid.*

Onlar görevlerini en güzel şekilde yapmışlar, sonra bu emaneti kendilerinden sonra gelen nesillerin omuzlarına devretmişlerdir. Vatan sevgisi çeşitli tesirler altında zamanla artar veya eksilir. Vatan sevgisi vatanından uzakta yaşayan vatandaşlarımızda daha çok görülür. Onlar vatanlarından binlerce kilometre uzakta yaşasalar da vatanlarını hiçbir zaman unutmazlar ve hep vatan hasretiyle yanıp tutuşurlar, daima vatanlarının dertlerini kendilerine dert edinirler.

Vatan Sevgisi ve Cesaret

Cesaret, din, vatan ve namus gibi kutsal değerlerimiz uğrunda kahramanlık gösterip fedakarlıkta bulunmak, yeri ve zamanı gelince bu yolda can vermektir. İnsan, dinini, vatanını ve namusunu korumazsa şerefli olarak yaşayamaz. İnsanın, bu mukaddes değerlerini korumak için fedakarlıkta bulunmaması korkaklıktır.

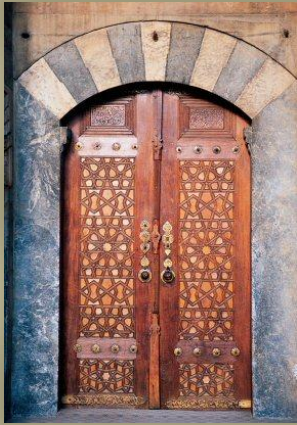
Cesaret, güzel huylardandır. Korkaklık ise bunun tersidir. Korkak kimseler, her türlü haksızlığa boyun eğer, yiğitlik ve kahramanlık duygusu, din ve vatan, düşmanlarına karşı koymamızı sağlar.

Cesur kimsenin kahramanlığı, harp meydanında belli olur. Hakiki kahraman, sulh zamanında böbürlenmez, gösteriş yapmaz. Böyle kahramanları, düşmanları bile takdir eder. Düşkünlere, haksızlığa uğrayanlara kendisini koruyacak kimseleri olmayanlara saldırmak, cesaret değildir. Kahramanlık olmaz. Bu korkaklığın başka bir çeşididir.

Cesaret ve yiğitliğin kazanılması, doğuştan olduğu gibi, anne ve babaların, arkadaşların ve kahramanlığın anlatıldığı yazıların ve sohbetlerin yardımlarıyla da elde edilir. Bunun için atalarımız çocuklarına, korkaklarla arkadaşlık yaptırmazlardı.

Sevgili Peygamberimizin, Eshâb-ı kiramın ve ecdadımızın hayatı, kahramanlık destanlarıyla doludur. İnsanların en kahramanı, Peygamberimizdi. O, daima **"Allah'ım, korkaklıktan sana sağınırım"** diye dua ederdi: Düşman ile kahramanca dövüşen müslümanlar, **"Ölürsem şehid, kalırsam gazi olurum"** diyordu. Bütün bu üstünlüklere kavuşmaları, İslâmiyete uygun yaşamaları sebebiyledir.

BAŞ VEZİRLİK

Bilge sultanın vezirlerinden birisini baş vezirliğe tayin etmesi gerekiyordu. Bu göreve layık veziri bulabilmek için bütün vezirlerini etrafına topladı ve onları bir sınava tabi tuttu. Onlar o güne kadar gördükleri en büyük ve ağır kapının önüne getirip şöyle dedi:

"Sizler çok akıllı ve güçlü insanlarsınız ve ümit ediyorum ki içinizden birisi Ülkemin şu en büyük kapısını açabilir. Şimdi sizi kapıyla baş başa bırakıyorum. Göreyim bakayım, hanginiz bu kapıyı açabilecek." Saray mensuplarından bazıları daha kapıyı görür görmez dudaklarını büküp bu kapıyı açmanın mümkün olmadığına karar vermişti. Diğerlerine göre daha akıllı sayabilecek bazıları kapıyı daha yakından in-

celediler, ama kapının azameti karşısında onlar da pes etmekte gecikmedi. Kendi aralarında yaptıkları konuşmalarda bu kapının imkanı yok açılmayacağına fikir birliği ettiler. Sarayın en seçkin adamları kapının karşısında ümitsizce beklerken, o zamana kadar saygısından öne geçmeyen en genç vezir diğerlerinin arasından sıyrılarak kapının yanına gitti. Onu şöyle bir gözden geçirdi. Sonra da onu elleriyle yokladı. En sonunda, bütün kuvvetiyle kapıya yüklendiğinde ağır kapı ardına kadar açıldı. Meğerse kapı zaten tam kapalı değildi ve onu açabilmek için gereken sadece deneme cesareti gösterebilmektir. Sultan bu cesareti gösterebilen genç vezire şunları söyledi: **"Sadece görüntüye bakarak daha baştan ümitsizliğe kapılmadın, sonunda başarısız kalacak olsan bile deneme cesareti gösterdin. Bu yüzden, baş vezirlik makamına seni tayin ettim."**

Vatan Sevgisinin En Güzel Yaşandığı Yer: “Çanakkale”

Çanakkale Muhârebeleri'nde iki zafer birden kazanılmıştır. Bunlardan biri, düşmana karşı zâhiren kazanılan maddî zafer; ikincisi ise, ruh ve mânâ, fazîlet ve fedakârlık, din, îman ve vatan sevgisi hususlarında yaşanan ve aslâ mâzî olmayan mânevî zaferdir. Bu zafer, Türk milletinin tarihindeki eşsiz bir şeref tablosudur.

Bedir savaşı, nasıl îmânın küfre karşı ilk direnişi ise, Çanakkale de, tâbir câizse İslâm'ın son karakolunun müdâfaasıdır. Bu zaferin bilebildiğimiz kadarıyla iki sebebi vardır. Cenâbı Hak, Enfâl Sûresi'nin 33. âyetinde bunu şöyle bildirir:

“1. (Rasûlüm) hâlbuki Sen onların içinde iken Allah, onlara azâb edecek değildir.

2. Ve onlar mağfiret dilerlerken de Allah onlara azâb edecek değildir.”

Çanakkale Muhârebeleri'nde kahraman askerimiz, bu âyetin muhtevâsını gönlüne nakşederek apayrı bir îman heyecanı içindeydi. Yâni her neferin sînesinde Peygamber Efendimiz'in engin muhabbeti yer almaktaydı. Sanki Bedir'den esen bir sabâ rüzgârı Çanakkale'ye rûhâniyet tevzî ediyordu. Nitekim düşman çemberi içinde kalan Binbaşı Lütfü Bey'in, o hengâmede canhıraş bir şekilde:

“Yetiş yâ Muhammed, kitabın elden gidiyor.” feryâdıyla istimdâd (yardım dilemek) etmesi, bunun en aşikâr bir ifâdesidir.

İkinci keyfiyet ise, elimizde bulunan hâtıratların ifâdesine göre, her asker o tehlikeli zamanda bile, bir vakit namazını dahî kaçırmamaya dikkat etmiş ve Cenâbı Hakk'a dâimâ ilticâ hâlinde bulunmuştur. İşte Çanakkale'yi ölümsüzleştiren kahraman ordumuz, Allâh'ın yardımına mazhar olacak seviyede yüksek bir îman vecdi içinde vatanını müdâfaa etmiştir.

Vatan müdâfaasından maksat, ecdâdın emâneti ve milletin haysiyeti olan toprakları korumakla beraber, aynı zamanda o topraklar üzerinde yaşayan insanların dînini, îmânını, canını, malını, ırzını ve nâmusunu da muhafazadır. Neticede bunların hepsini temsil eden bayrağın müdâfaasıdır. Bu sebeple **bayrak, aslâ bir bez parçası değil, bir milletin maddî ve mânevî izzet ve şerefidir.** Tabî ki bu da bir vatan coğrafyası üzerinde mümkün olacağından, bu ulvî gâye, “vatan müdâfaası” olarak ifade edilmiştir.

Bir kimse askerlik vazifesi başında iken ölürse, o şehîd olarak Rabbine kavuşur. Şehîdin amel defteri kapanmaz ve dünyada işlediği güzel ve hayırlı işlerin sevâbı da kıyamete kadar devam eder. **Şehîdin, kabirde meleklerin suallerinden ve kabir azâbından muaf tutulacağı, Peygamber Efendimiz'in müjdesidir.** Ancak bunda, sıhhatli bir îman ve cihad niyetine sahip olma zarûreti vardır. Bu sebeple şehidlikle ilgili bütün hadîsi şerîflerde “**Allah yolunda**” kaydı vardır.

Bu itibarla Çanakkale, Türk gençliğine şehidlik ve gâzilik ile yoğrulmuş îman idealinin tâlimgâhı olmuştur. Gâzilik ve şehidlik, bu millet için mânevî bir ziyâfetti. **Ölmek, şehidlik saâdeti; yaşamak ise gâzilik şerefi idi.**

Çanakkale'de, kumandanından erine kadar bütün bir ordu, fedâkârlık toprağında ekilmiş tohumlar gibiydi ki, o tohumlar kanla sulanıyordu. Zîrâ onlar biliyorlardı ki, nihâyetinde bu dünyanın da sonu gelecektir, bu dünyaya tapanların da...

Ahirettekiler ise ebedîdir, ölümsüzdür. Bunun için onlar ölümsüz, yâni ebedî olanı seçtiler.

Çanakkale'de harbin kızıştığı zamanlarda öyle bir an geldi ki, kumandanların bir kısmı şehîd oldu. Mehmetçik, kumandansız ve yalnız başına kaldığı zamanları yaşadı. Fakat her bir Mehmetçik, Çanakkale'de bütün milletin kalbini sînesinde hissederek büyük bir gayretle düşmanı karşıladı. **Din, millet ve vatan uğruna** canlarını seve seve fedâ etti. Zîrâ gönüllerinde, canlarından aziz bildikleri sarsılmaz bir îman ve **vatan sevgisi** vardı. Bu sevgiyi diri tutan da hiç şüphesiz Allah ve Rasûlü'ne duydukları îman muhabbetiydi.

O gün kumandanından erine kadar her gönül, hattâ bütün bir millet Çanakkale'de yekvücûd olmuş; "Toplu vurdukça yürekler, onu top sindiremez!" hakikatini yaşamıştı. Nitekim orada maddî gücümüz, düşmanın gücüyle kıyas bile edilemeyecek kadar az idi.

Askerin İstanbul'dan Çanakkale'ye gidene kadar ayağındaki postal paramparça oluyordu. Zaman zaman, atacak barutu da kalmadığı hâlde gerçek bir can ve mal infâkı yaşandığı için yine de zafer müyesser oluyordu.

Zîrâ mâneviyat maddeden kuvvetli olduğu için onu tesiri altına alıyordu. Böylece Çanakkale'de, her türlü teknik donanıma sahip üç yüz bin kişilik düşman ordusu, sayı ve silah bakımından kendisinden çok daha zayıf, fakat îman kuvveti ve mâneviyat itibâriyle son derece kuvvetli olan ordumuza boyun eğmek zorunda kaldı. Çünkü Mehmetçik, silâh eksikliğini îman gücü ile telâfi ediyor ve ne pahasına olursa olsun neticeyi Allâh'ın izniyle kendi lehine çeviriyordu. Vatan toprağına atılan her gülle, o arslan yürekli neferin îman dolu göğsünde sönüyordu.

İngiliz ordu kumandanı Orgeneral Hamilton'un:

"Bizi Türkler'in maddî gücü değil, mânevî gücü mağlûb etmiştir. Çünkü onların atacak barutu bile kalmamıştı. Fakat biz, gökten inerek onlara yardım eden güçleri müşâhede ettik!.." şeklindeki îtirâfı da bu gerçeği sergilemektedir.

Böylece Çanakkale'de sadece kahramanlık ve cesaret destanı değil, aynı zamanda sahip olunan yüksek mânevî seviyenin bereketiyle bir fazîlet destanı yazıldı. Kahraman erler daha muhârebeye girmeden, onun zafer müjdeleriyle dolu rüyalarını gördüler ve bunları gerçeğe inkılâp ettirdiler. Onlar o gün Allâh'ın lutfuna erdi ve ferahladılar. Tarih; **din ve vatan uğrundaki fedâkârlığı onlardan öğrendi.** Çünkü onlar, Hazreti Mevlânâ'nın:

"Ey bülbül! Git de aşkı pervâneden öğren. O, kendini alevin içine attı, yandı. Sevgilisi uğruna can verdi, sesi çıkmadı." diye tarif ettiği pervâneden daha fedâkâr idiler.

Sevginin en tabîi neticesi fedâkârlıktır. Seven, sevdiğine karşı, sevgisi ölçüsünde fedâkârlık yapmayı zevk ve vazîfe olarak telâkkî eder. Bu, âşîğin mâşûkuna can vermesine kadar gider. Can ve malın Allah yolunda, vatan ve millet uğrunda fedâ edilmesi, kulun Rabbine duyduğu muhabbetinin en güzel bir tezâhürüdür. Bunun içindir ki Allah Rasûlü sallâllâhu aleyhi ve sellem:

"Vatan sevgisi îmandandır..." buyurmuşlardır.

Bir şeyin ne kadar sevildiği, gerektiğinde onun için yapılabilen fedâkârlık ve göze alınabilen risk ile ölçülür. Bu bakımdan Çanakkale'de yaşananlar, müstesnâ bir vatan sevgisinin en canlı tezâhürleridir.

Malazgirt'te Alparslan, haçlılar karşısında Kılıçarslan, İngiliz haçlıları önünde Selâhaddin Eyyübî, Kosova'da Murad Hüdâvendigâr, Niğbolu'da Yıldırım Bayezid, İstanbul'da Fâtih, Çaldıran'da Yavuz Selim, Plevne'de Gâzi Osman Paşa ne ise, Çanakkale'de Mehmetçik o oldu.

Bizler, mâzimizi yüreğimizde canlı tutmak zorundayız. Unutmayalım ki, mâzinin bittiği yerde, millet biter, insan biter, iz'an (anlayış) biter. Millet, tarihinden ibârettir. Onu tarihinden sıyrarsanız, geriye insan sürüsü kalır. Yeni eserler ve yeni nesiller, mâzinin devrettiği unsurların zenginliği nisbetinde canlı, güçlü ve devamlı olur. Milletlerin bekâsı; hassas, duygulu ve seviye kazanmış bir kalbe sâhip olan nesiller yetiştirmekle mümkündür. Çocuklarına, Çanakkale destânını ninni yapan nesil, îmânına, milletine ve bütün maddî mânevî değerlerine sâhip çıkacaktır.

Dedelerimizin savaşta düşmana gösterdiği insanlık numûnelerini, biz barışta birbirimize gösterebilirsek; dünyayı daha merhametli kılabilmek için, çok önemli bir adım atmış olacağız. Nitekim bu merhamet, düşmanımız olan Çanakkale Karma Kolordu İngiliz Kumandanı General William Birdword'a şu tarihî sözleri söyletmiştir:

“Türk askeri kadar vatani için gözünü kırpmadan ölen, savaş ânında müthiş bir cesaretle fırtınalar estiren, yaralı düşmanını sırtında taşıyarak onu ölümden kurtaran bir başka asker yeryüzünde görülmemiştir.”

Bir harpte hakîkî şehîdler veriliyorsa, Rabbimizin izniyle zafer muhakkaktır. Lâkin ölenler, îman ve vatan şuurundan mahrum iseler, netice hezîmettir. İşte Çanakkale zaferi, düşmana ders ve aynı zamanda şerefli Türk gençliğine de fiilî bir nasihattir, tebliğdir...

Çanakkale, şehidlik mefhûmunun silinmez altın harflerle tarih defterine nakşedilmesidir. Bugün Anadolu'da ocağı tüten her evin kudsî hatırasında bir Çanakkale şehîdinin olduğu muhakkaktır. Her aile, bir Çanakkale yetimidir. Bu hal, nesilden nesile intikal eden bir şeref madalyasıdır.

Aziz şehîdlerimizin kabirleri, milletimizin sînesindedir. Mehmed Âkif ne güzel ifâde eder:

Ey şehîd oğlu şehîd, isteme benden makber,

Sana âgûşunu açmış duruyor Peygamber!..

Rabbimiz, bizleri şehîd ve gâzi ecdâdımıza lâyük nesiller eylesin. Mübârek vatanımızı düşman ayakları altında çiğnetmesin! Millî ve mânevî değerlerimizin ayakta tuttuğu kaleleri yıkmak; birlik, beraberlik, kardeşlik ve huzurumuzu bozmak isteyen gizli açık düşmanlarımıza karşı genç nesillerimize firâset ve basîret ihsân eylesin!

“Ey mavi göklerin beyaz ve kızıl süsü...
Kız kardeşimin gelinliği, şehidimin son örtüsü,
Işık ışık, dalga dalga bayrağım,
Senin destanını okudum, senin destanını
yazacağım.
Sana benim gözümle bakmayanın
Mezarını kazacağım.
Seni selâmlamadan uçan kuşun
Yuvasını bozacağım.
Dalgalandığın yerde ne korku, ne keder
Gölgende bana da, bana da yer ver!
Sabah olmasın, günler doğmasın ne çıkar;
Yurda ay yıldızının ışığı yeter.

Savaş bizi karlı dağlara götürdüğü gün
Kızılığınla ısındık;
Dağlardan çöllere düştüğü gün
Gölgene sığındık.
Ey şimdi süzün, rüzgarlarda dalgalı;
Barışın güvercini, savaşın kartalı
Yüksek yerlerde açan çiçeğim...
Senin altında doğdum,
Senin altında öleceğim.
Tarihim, şerefim, şiirim, her şeyim;
Yer yüzünde yer beğen:
Nereye dikilmek istersen,
Söyle seni oraya dikeyim!”

Hz. Mevlâna

Irz ve namustan
mahrum olanlar,
millet ve vatan
hissi taşımazlar;
böylelerinden
sakınılmalıdır.